

**NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK**

**Technische briefing
Tweede Kamer**

27 juni 2017

Missie Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

Het NRO coördineert de programmering en financiering van onderzoek naar onderwijs.

Het bevordert de wisselwerking tussen onderzoek, praktijk en beleid en de toepassing van onderzoeksresultaten.

Zo draagt het NRO bij aan het verbeteren en vernieuwen van het onderwijs.

NRO

**NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK**

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

Opzet NRO

3 soorten onderzoek onder 1 paraplu:

1. Fundamenteel onderzoek
2. Praktijkgericht onderzoek
3. Beleidsgericht onderzoek

Organisatie:

- Onderdeel NWO (op basis van convenant OCW-NWO tot 2021)
- Stuurgroep
- 3 Programmaraden

www.nro.nl

Basisfinanciering structureel

Fundamenteel onderzoek: 3,8 miljoen
(incl. SGW)

Praktijkgericht onderzoek: 8,8 miljoen

Beleidsgericht onderzoek: 1,2 miljoen

Lerarenagenda: 1 miljoen

Totaal: 14,8 miljoen

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

Onderwerpen van onderwijsonderzoek

Leerprocessen en onderwijsopbrengsten ('in de klas')

- Leren en doceren
- Onderwijsontwerp en curriculumontwikkeling
- Onderwijsaanbod
- Differentiatie en omgaan met verschillen
- Leerproblemen
- ICT en onderwijs
- Toetsen en beoordelen
- Domeinspecifieke aspecten van het onderwijs en vakdidactiek
- Werkplekleren en informeel leren

Organisatie en effectiviteit ('op schoolniveau')

- Onderwijsloopbanen en overgangen in het onderwijs
- Ontwikkeling van onderwijsprofessionals
- Organisatie en management
 - Schooleffectiviteit
 - Onderwijsvernieuwing
 - Kwaliteitszorg

Onderwijs en maatschappij ('in de samenleving')

- Onderwijs en arbeidsmarkt
- Doelen van onderwijs
- Leven lang leren
 - Beleid en bestel
 - Maatschappelijke context van onderwijs
 - Segregatie en achterstandsbestrijding

Beleidsgericht onderzoek: aanvullend

- **Evaluatie Passend Onderwijs**
- Effectiviteit anti-pestprogramma's
- Evaluatie vernieuwingen in het MBO
- Evaluatie vernieuwingen in het VMBO
- Bewegen en leerprestaties
- Peil.Onderwijs

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

Praktijkgericht onderzoek: aanvullend

- Onderzoek in het MBO
- Groen onderwijs
- Ouderbetrokkenheid
- 21^e-eeuwse vaardigheden
- Excellentie in het MBO en het Hoger Onderwijs

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO)

- Data CBS, DUO en Inspectie
- Leerlingvolgsystemen (LVS)
- Binnen veilige omgeving van CBS en binnen de kaders van de Wet Bescherming Persoonsgegevens
- Proces van onderop, met draagvlak van scholen

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

Overkoepelende thema's

- Lerarenagenda
- Professionele Leergemeenschappen
- Doorbraakproject ICT en Onderwijs
- Open en Online Hoger Onderwijs
- Regeldruk in het onderwijs
- Evaluatie maatregelen gelijke kansen
- Prognose Onderwijs - Arbeidsmarkt

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

Nieuwe ontwikkelingen

- Pilot werkplaatsen onderwijsonderzoek
- **Kennisrotonde**
- Route Jeugd in ontwikkeling, opvoeding en onderwijs (NWA)
- Innovatiecentra VVE
- **Comeniusbeurzen in het hoger onderwijs**
- Praktijkgericht onderzoek in hoger onderwijs
- Onderwijs en gedrag
- Positie vakdidactisch onderzoek

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

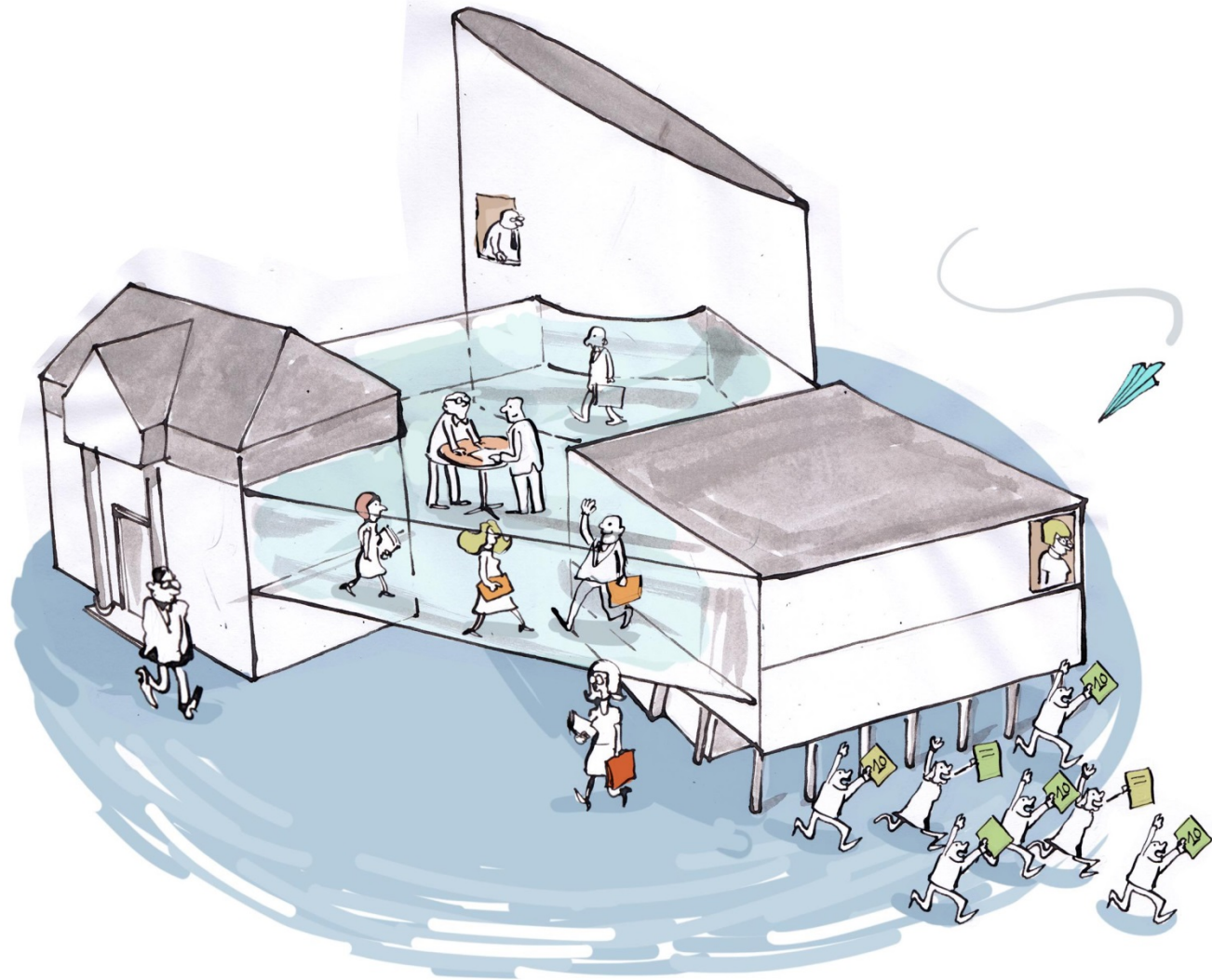
Kennisbenutting

- Praktijkgericht onderzoek
- Disseminatieplan voor elk soort onderzoek
- Projectenbank onderzoeksresultaten en producten
- Samenwerking met “Leraar24”
- Didactief
- Portal voor onderwijsonderzoek
- Werkplaatsen
- Conferenties
- Discussiebijeenkomsten over onderwijsbeleid

NRO

NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK

Passend onderwijs halverwege

Stand van zaken evaluatie
passend onderwijs

Briefing TK-leden 27-06-2017

Hoofdvraag evaluatie

- Wat is de impact van passend onderwijs op het gehele stelsel van onderwijs voor leerlingen die extra steun behoeven?
- Bovenschools, school/klas, ouders/leerlingen
- Hoe doet men het?
Gebeurt wat bedoeld is?
Gebeurt wat niet bedoeld is?

Het evaluatieprogramma

- Monitorprojecten
- Casestudies – integraal en thematisch
- School-klas-leerling
- Kengetallen en analyses loopbanen
- Onderzoek ‘complexe leerlingen’
- Praktijkgericht en journalistiek onderzoek

- **Aangehecht onderzoek:** opting out Iwoo, bekostiging Iwoo/pro, geïntegreerde voorzieningen, juridisch onderzoek

Thema's presentatie

- Gebeurt wat bedoeld is: bij ouders en leraren?
- Gebeurt wat bedoeld is: bij samenwerkingsverbanden?

Beoogde effecten ouders en leraren

Effecten voor/bij ouders	Effecten voor/bij leraren
Minder labelen, meer maatwerk	Minder labelen, meer maatwerk
Minder bureaucratie	Minder bureaucratie
Duidelijkheid over wat scholen kunnen bieden	Meer vaardigheden in omgaan met verschillen
Plaatsingsgarantie	Voldoende ondersteuning en faciliteiten
Snellere en efficiëntere hulp	Werken met ontwikkelingsperspectieven
Ouders hoeven niet meer te 'shoppen'	
Elk kind een plek, passend bij de ondersteuningsbehoefte	

Ouders: meer maatwerk?

Sinds passend onderwijs meer vormen van hulp mogelijk, van intensief tot beperkt (meer variatie)

Essentieel: gesprek tussen ouders en school over wat kan

Ouders zijn niet op zoek naar het allerbeste aanbod. Wat ze willen is een school waar hun kind wordt geaccepteerd en zichzelf niet lastig gevonden worden

Ouders ervaren verschillen tussen leraren wat betreft 'op maat' onderwijs

Ouders: minder bureaucratie?

Voor ouders geen duidelijk verschil in ervaren bureaucratie voor/na passend onderwijs

De meeste ouders rapporteren weinig bureaucratie, maar een minderheid heeft er wel last van

Ouders: aanbod scholen duidelijk?

Ouders gemiddeld redelijk tevreden over informatie van scholen; geen verschil voor/na passend onderwijs.

Echt informatie krijgen over aanbod school kost ouders wel moeite; twijfel of alle ouders dat even goed kunnen. Schoolondersteuningsprofiel vervult hierbij nauwelijks een functie.

De term passend onderwijs wekt bij sommige ouders hoge verwachtingen, die scholen niet altijd kunnen waarmaken.

Ouders: plaatsingsgarantie?

Zorgplicht zorgt er voor dat altijd wel een aanbod wordt gedaan, maar ouders ervaren weinig keuzevrijheid.

Ouders hechten niet erg aan de zorgplicht; zij willen zelf bepalen waar hun kind terecht komt.

Volgens ouderorganisaties denken scholen nog te veel aanbodgericht en sluiten zij te weinig aan bij de behoeften van het kind.

Ouders met weinig keuze voelen zich buitengesloten; 'er wordt over ons beslist'

Ouders: hulp sneller/efficiënter?

Ouders gemiddeld redelijk tevreden over extra steun; geen verschil voor/na passend onderwijs.

Wel behoorlijke verschillen in ervaringen van ouders; sommigen zijn zeer tevreden, anderen helemaal niet.

Ouders wel onzeker over wat ze kunnen vragen/waar ze recht op kunnen doen gelden, voelen zich afhankelijk.

Ouders én scholen vinden het onduidelijk wat sinds passend onderwijs nog gefinancierd kan worden qua hulp.

Ouders: niet meer 'shoppen'?

Het aanbod past niet altijd bij de wensen van de ouders. Ouders blijven 'shoppen' als ze niet tevreden zijn met wat een school kan/wil bieden.

Sommige ouders zijn kritisch en proberen het bij veel scholen.

De ondersteuningsbehoefte is lang niet altijd bij start op de school duidelijk. Het kost soms tijd om te aanvaarden dat de ideale oplossing niet mogelijk is.

Leraren: minder labelen?

Het denken in diagnoses is nog niet verdwenen.

Leraren: minder bureaucratie?

Leraren ervaren dat bureaucratie sinds de invoering van passend onderwijs is toegenomen.

De verantwoordingsdruk wordt als hoog ervaren in de scholen. Dat heeft niet alleen te maken met passend onderwijs, maar ook met (al dan niet vermeende) eisen van de inspectie en beleid van eigen school of schoolbestuur wat betreft registreren en documenteren.

Leraren: meer vaardigheden in omgaan met verschillen?

Leraren: eigen vaardigheden ruim voldoende
Maar ib'ers en zorgcoördinatoren kritischer.

Wel nodige professionalisering, maar dat leidt niet altijd tot beter handelen.

In vo en mbo vinden leraren passend onderwijs nog niet altijd tot hun taak behoren, zij schuiven dit door naar de 'passend onderwijs professionals'. In het po voelen leraren zich juist erg verantwoordelijk; daardoor soms moeilijk handelingsverlegenheid toe te geven.

Lerarenopleidingen, vooral vo, nog onvoldoende 'klaar' voor passend onderwijs, met uitzondering van de master SEN opleidingen.

Leraren: voldoende ondersteuning/faciliteiten?

Vrijwel alle leraren krijgen steun van een ib'er of zorgcoördinator; een minderheid ook van ab'ers, schoolondersteuners etc.

Over de waarde van de ondersteuning door vooral externe ondersteuners lopen de meningen uiteen.

Leraren hebben het meest behoefte aan meer handen in de klas, maar die steun is meestal niet/te weinig aanwezig.

Wat leraren het meest missen is *tijd* om alle leerlingen voldoende aandacht te geven.

Leraren tevreden over de ondersteuningsstructuur op hun school, maar minder over het schoolbeleid. Er is nog te weinig gemeenschappelijke visie en gedeelde verantwoordelijkheid.

Leraren: werken met OPP's

In de scholen is men ambivalent over het nut van OPP's.

Positief: geeft overzicht en houvast

Negatief: administratieve last

Risico: te lage uitstroomniveau in OPP

Vaak niet goed mogelijk om OPP op te stellen kort na de start op de school.

Leraren: tot slot

Verreweg de meeste leraren zien het als een uitdaging om leerlingen extra hulp te geven en staan positief tegenover de doelstellingen van passend onderwijs.

Maar waar men moeite mee heeft, is het aantal leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in de klas.

In het vo werkt bovendien het systeem met veel lessen, leswisselingen, vaste roosters en standaard lokalen belemmerend.

Passend onderwijs wordt door leraren geassocieerd met inclusief onderwijs en met verregaand individueel maatwerk geven. Daardoor krijgt passend onderwijs een grenzeloos karakter.

Monitor: tussenbalans

- Samenwerkingsverbanden po en vo
- Algemeen beeld:
 - Positief: het meeste gaat goed
 - Positieve ontwikkeling
 - Diversiteit en ‘mengvormen’
 - Niet alles gaat goed
 - Uitproberen en aanpassen

Samenwerkingsverbanden po/vo

- Organisatie
 - Toezicht
 - Bestuurlijke samenwerking
 - Middelenverdeling
 - Bureaucratie
 - Positie belanghebbenden
 - Kwaliteitszorg

Samenwerkingsverbanden po/vo

■ Tussenbalans

– Positief beeld

- Bestuurlijke samenwerking: consensus en vertrouwen
- Tevredenheid middelenverdeling
- Financieel weerstandsvermogen
- Transparantie, bureaucratie, betrokkenheid

– Kanttekeningen

- Perspectief SWV directeur/coördinator
- Niet altijd, alles overal goed: discussie toezichtmodel, belangenkwesties

Samenwerkingsverbanden po/vo

- Ondersteuning
 - Zorgplicht
 - Dekkend aanbod
 - Schoolondersteuningsprofielen
 - Basisondersteuning
 - Samenwerking met derden

Samenwerkingsverbanden po/vo

■ Tussenbalans

– Positief beeld

→ *Goed in de meeste gevallen*

→ Positieve ontwikkelingen

– Kanttekening

→ Hiaten: (nog) niet altijd, overal alles goed

– Voorbeelden

→ Zorgplicht: zicht op naleving, ‘duikgedrag’

→ Hiaten in aanbod: jeugdhulp, cluster 4, crisis

→ Niet overal basisondersteuning op orde

→ Kwaliteitsborging